

Kontrolltöö

- (1.) Allugu aparaadi eluiga T eksponentsjaotusele. Olgu keskmine eluiga $E(T) = 8$ aastat. Leidke 6 sellise põhjeldatud häälesuse, et vähemini kvaliteetliga riist tööle peale vastu üle 4 aasta ja parima kvaliteetliga ei töötle 16 aasta.

$$T \sim E(\alpha) ; \alpha = 8 ; n = 6 ; \lambda = \frac{1}{\alpha} = \frac{1}{8}$$

$$f(t) = \begin{cases} 0, & \text{ kui } t < 0 \\ \lambda \exp(-\lambda t), & \text{ kui } t \geq 0 \end{cases}$$

Summeerida ja võõrma veele jaotus

$$P(T_{(n)} > x_1, T_{(n)} \leq x_2) = [F(x_2) - F(x_1)]^n$$

$$P(T_{(n)} > 4, T_{(n)} \leq 16) = [F(16) - F(4)]^6 = *$$

$$i) F(4) = \int_0^4 \lambda e^{-\lambda t} dt = \int_0^4 \frac{1}{8} \cdot e^{-\frac{1}{8}t} dt =$$

$$= \frac{1}{8} \int_0^4 e^{-\frac{t}{8}} dt = \left[-\frac{t}{8} = u \quad \frac{t}{4} \Big|_{-\frac{1}{2}}^0 \right] =$$
$$\left[-\frac{1}{8} dt = du \quad 0 \Big|_0 \right] =$$

$$= \frac{1}{8} \int_0^{-\frac{1}{2}} e^u \cdot (-8) du = - \int_0^{-\frac{1}{2}} e^u du = \int_{-\frac{1}{2}}^0 e^u du =$$

$$= [e^u]_{-\frac{1}{2}}^0 = 1 - e^{-\frac{1}{2}} = 1 - \frac{1}{\sqrt{e}} \approx 0.39347$$

$$\begin{aligned}
 \text{ii) } F(16) &= \int_0^{16} \frac{1}{8} e^{-\frac{t}{8}} dt = \left[-\frac{t}{8} = u \quad \begin{array}{c|c} t & u \\ \hline 16 & -2 \\ 0 & 0 \end{array} \right] = \\
 &= - \int_0^{-2} e^u du = \int_{-2}^0 e^u du = 1 - e^{-2} = 1 - \frac{1}{e^2} \approx \\
 &\approx 0.86466
 \end{aligned}$$

$$* = \left[\left(1 - \frac{1}{e^2}\right) - \left(1 - \frac{1}{\sqrt{e}}\right) \right]^6 \approx \underline{\underline{0.010945}}$$

(2.) Olgu jätimalliku vektorit $X = (X, Y)^T$ ilustititudus

$$f(x, y) = \begin{cases} 6x, & \text{kui } 0 < x < y < 1, \\ 0, & \text{mujal.} \end{cases}$$

Leiaks kuskilised regressioonisõltuvused $y = g_1(x)$ ja $x = g_2(y)$.

$$f(x, y) = \begin{cases} 6x, & \text{kui } 0 < x < y < 1, \\ 0, & \text{mujal.} \end{cases}$$

$$x = g_2(y) = E(X|Y) = \int_{-\infty}^{+\infty} x f_1(x|y) dx$$

$$y = g_1(x) = E(Y|X) = \int_{-\infty}^{+\infty} y f_2(y|x) dy$$

$$f_1(x|y) = \frac{f(x, y)}{f_2(y)}; \quad f_2(y|x) = \frac{f(x, y)}{f_1(x)}$$

$$f_2(y) = \int_{-\infty}^{+\infty} f(x, y) dx; \quad f_1(x) = \int_{-\infty}^{+\infty} f(x, y) dy$$

$$f_2(y) = \int_0^y 6x \, dx = \left[6 \cdot \frac{x^2}{2} \right]_0^y = 3(y^2 - 0^2) = 3y^2$$

$$f_1(x) = \int_x^1 6x \, dy = 6x \left[y \right]_x^1 = 6x(1-x)$$

$$f_1(y|x) = \frac{6x}{6x(1-x)} = \frac{1}{1-x}$$

$$f_2(x|y) = \frac{6x}{3y^2} = \frac{2x}{y^2}$$

$$\begin{aligned} x = g_2(y) &= \int_0^y x \cdot \frac{2x}{y^2} \, dx = \frac{2}{y^2} \int_0^y x^2 \, dx = \\ &= \frac{2}{y^2} \cdot \left[\frac{x^3}{3} \right]_0^y = \frac{2}{3} \cdot \frac{1}{y^2} (y^3 - 0) = \underline{\underline{\frac{2}{3} y}} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} y = g_1(x) &= \int_x^1 y \cdot \frac{1}{1-x} \, dy = \frac{1}{1-x} \int_x^1 y \, dy = \\ &= \frac{1}{1-x} \cdot \left[\frac{y^2}{2} \right]_x^1 = \frac{1}{2(1-x)} (1^2 - x^2) = \\ &= \frac{(1-x)(1+x)}{2(1-x)} = \underline{\underline{\frac{1+x}{2}}} \end{aligned}$$

- 3.) Alluga õnnestuste arv kuus Paissani jäätusele paarmeteriga λ . Üheiti 5 juhtumit ja moodi järgmised õnnestuste sagedused kuus:

$$x = (0, 2, 2, 1, 3)^T.$$

- a) Leidke suurima tõepäeva (STP) hinnang parameetritele λ .
 b) Kui suures on leitud hinnangu ning 5 üheiti juhtumit põhjal tõenäosus, et õnnestuste hulk on kuus alla 2.

a) $X \sim \text{Poi}(\lambda)$

$$f(x_i, \lambda) = \frac{\lambda^{x_i}}{x_i!} \cdot e^{-\lambda}$$

STP

$$L(x_i, \lambda) = \prod_{i=1}^n f(x_i, \lambda)$$

Lagrange'i meetod $L(x_i, \lambda)$:

$$\begin{aligned} \ln L(x_i, \lambda) &= \ln \prod_{i=1}^n f(x_i, \lambda) = \ln \prod_{i=1}^n \frac{\lambda^{x_i}}{x_i!} \cdot e^{-\lambda} = \\ &= \sum_{i=1}^n \ln \left(\frac{\lambda^{x_i}}{x_i!} \cdot e^{-\lambda} \right) = -n\lambda + \ln \lambda \sum_{i=1}^n x_i - \sum_{i=1}^n \ln(x_i!) \end{aligned}$$

Võtan tuletise λ järgi:

$$\frac{dL(x_i, \lambda)}{d\lambda} = -n + \frac{1}{\lambda} \sum_{i=1}^n x_i + 0 \Rightarrow \lambda = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$$

arit. keskmine

$$b) P(X < 2) = P(X=0) + P(X=1), \quad X = \begin{pmatrix} 0 \\ 2 \\ 2 \\ 1 \\ 3 \end{pmatrix}$$

$$n = 5$$

$$\lambda = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i = \bar{x}_1$$

$$\lambda = \bar{x} = \frac{1}{5} (0 + 2 + 2 + 1 + 3) = \frac{8}{5} = 1.6$$

$$P(X=m) = \frac{\lambda^m}{m!} e^{-\lambda}$$

$$\begin{aligned} P(X < 2) &= \frac{(1.6)^0}{0!} \cdot e^{-1.6} + \frac{(1.6)^1}{1!} \cdot e^{-1.6} = \\ &= e^{-1.6} (1 + 1.6) \approx \underline{\underline{0.52493}} \end{aligned}$$

4.) Sündumus A toimumist katsetati 5 korda. Olgu tõenäosus $X = P(A)$ juhuslik suureus tihedusfunktsiooniga

$$f(x,y) = \begin{cases} 2x, & \text{kui } x \in [0;1], \\ 0, & \text{muidel.} \end{cases}$$

Leidke tõenäosus $P(X < 0.5)$, kui on teada, et sündmus A toimus 2 korda.

Bayesi valemi: